

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҚАРОР
Правительство Республики Таджикистан
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

аз 30 декабри соли 2023

№ 591

ш. Душанбе

Дар бораи маъқул донишани Созишномаи генералӣ байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи иттифокҳои касбаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2024-2026

Мутобиқи моддаи 302 Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Лоихаи Созишномаи генералӣ байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи иттифокҳои касбаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2024-2026 маъқул доништа шавад (замима мегардад).

2. Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон аз номи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба имзо расонидани Созишномаи генералӣ ваколатдор карда шавад.

3. Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Федератсияи иттифокҳои касбаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон назорати иҷрои Созишномаи генералӣ мазкурро амалӣ намояд.

4. Ба Федератсияи иттифокҳои касбаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия ва ба вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ супориш дода шавад, ки ҷиҳати иҷрои уҳдадорихон қабулгардида ва ҳифзи манфиатҳои иҷтимоию меҳнатии шахрвандон тадбирҳои зарурӣ андешида, аз ҷараёни иҷрои онҳо ҳар сол ба Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот пешниҳод намоянд.

Раиси
Ҳукумати Ҷумҳурии
Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҚАРОР
Правительство Республики Таджикистан
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 30 декабря 2023 года

№ 591

г. Душанбе

Об одобрении Генерального соглашения между Правительством Республики Таджикистан, Федерацией независимых профсоюзов Таджикистана и Объединением работодателей Республики Таджикистан на 2024-2026 годы

В соответствии со статьей 302 Трудового кодекса Республики Таджикистан Правительство Республики Таджикистан п о с т а н о в л я е т:

1. Одобрить проект Генерального соглашения между Правительством Республики Таджикистан, Федерацией независимых профсоюзов Таджикистана и Объединением работодателей Республики Таджикистан на 2024-2026 годы (прилагается).

2. Уполномочить Премьер-министра Республики Таджикистан от имени Правительства Республики Таджикистан подписать Генеральное соглашение.

3. Министерству труда, миграции и занятости населения Республики Таджикистан в сотрудничестве с Федерацией независимых профсоюзов Таджикистана и Объединением работодателей Республики Таджикистан осуществлять контроль за исполнением настоящего Генерального соглашения.

4. Рекомендовать Федерации независимых профсоюзов Таджикистана, Объединению работодателей Республики Таджикистан и поручить министерствам и ведомствам Республики Таджикистан, местным исполнительным органам государственной власти принять необходимые меры по исполнению принятых обязательств и защите социально-трудовых интересов граждан и о ходе их выполнения ежегодно представлять информацию Трехсторонней комиссии по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан.

Председатель
Правительства Республики
Таджикистан

Эмомалӣ Раҳмон

Замима
ба қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз «30» декабри соли 2023, №591

Созишномаи генералӣ
байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи иттифокҳои
қасабаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни
Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2024-2026

1. МУҚАРРАТОТИ УМУМӢ

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи иттифокҳои қасабаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - Тарафҳо) Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли 2030, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тасдиқи Низомномаи Комиссияи сетарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Дар бораи тасдиқи Низомномаи тартиби таҳия ва бастании созишномаҳои генералӣ, соҳавӣ ва минтақавӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»-ро ба роҳбарӣ гирифта, бо мақсади риояи қатъии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ, дарёфти ризояти ҷамъиятӣ, суботи иҷтимоӣ, ҷалби теъдоди харчи бештари аҳолии қобили меҳнат ба меҳнати арзанда, коҳиш додани сатҳи бекорӣ ва баланд бардоштани сатҳи некуаҳволии аҳоли, афзоиши ҳиссаи шугли расмӣ, таъмини стандартҳои ҳадди ақалли иҷтимоӣ, ҳифзи ҳуқуқ ва манфиати муҳочирони меҳнатӣ, баланд бардоштани кафолатҳои иҷтимоии шаҳрвандон, таъмини ҳифзи иҷтимоии гурӯҳҳои осебпазири аҳоли, зиёд кардани даромади кормандон вобаста ба муътадил гардидани вазъи иқтисодӣ, Созишномаи генералӣ байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи иттифокҳои қасабаи мустақили Тоҷикистон ва Иттиҳодияи корфармоёни Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2024-2026 (минбаъд - Созишномаи генералӣ)-ро ба имзо расониданд.

2. Дар музокирот Тарафҳо чихати амалӣ намудани вазифаҳо ва самтҳои зерин ба мувофиқа омаданд:

- шарикии иҷтимоӣ;
- сиёсати иқтисодӣ;
- музди меҳнат, даромадҳо ва сатҳи зиндагии аҳоли;
- рушди бозори меҳнат ва шугли пурмахсус;

- ҳифзи иҷтимоӣ, кафолатҳо ва суғуртаи иҷтимоӣ;
- ҳифзи меҳнат, бехатарии саноат ва экологӣ;
- рушди соҳаи сайёҳӣ ва хунармандӣ;
- муҳочирати меҳнатӣ.

3. Ҳамзамон Тарафҳо ба мувофиқа расиданд, ки ҷаласаҳои Комиссияи сетарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон на камтар аз як маротиба дар ним сол гузаронида шуда, инчунин:

- пешниҳоди маълумот аз ҷараёни иҷрои уҳдадорихон қабулгардида ва ҳифзи манфиатҳои иҷтимоию меҳнати шаҳрвандон мутобиқи нақшаи ҷорабиниҳо оид ба амалигардонии Созишномаи генералӣ ба Комиссияи сетарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин гардад;
- тавассути телевизион ва воситаҳои ахбори омма барномаҳои махсус (мизҳои мудаввар) оид ба самтҳои асосии Созишномаи генералӣ ва раванди амалигардонии он таҳия гардад;
- мониторинги рафти амалигардонии созишномаҳои соҳавӣ, минтақавӣ ва пешниҳод намудани маълумот барои баррасии ин натиҷаҳо дар ҷаласаҳои комиссияҳои сетарафа мунтазам гузаронида шавад;
- фаъолияти комиссияҳои сетарафа дар шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ ҷоннок карда шавад.

2. ШАРИКИИ ИҶТИМОӢ

4. Амалисозии принципи мувофиқаи манфиатҳои кормандон, корфармоён, давлат ва тақсмоти масъулияти иҷтимоиро байни субъектҳои асосии иқтисодӣ барои таъмини зиндагии шоистаи аҳолии кишвар ҳамчун самти стратегияи рушди шарикии иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намуда, Тарафҳо зарур мешуморанд, ки хангоми қабули қарорҳо оид ба масъалаҳои асосии рушди иҷтимоӣ ва иқтисодӣ, имкониятҳои шарикии иҷтимоӣ дар соҳаи меҳнат пурра истифода ва танзими муносибатҳои меҳнатӣ таъмин карда шавад, инчунин иҷрои уҳдадорихон дар Созишномаи генералӣ пешбинишударо кафолат медиҳанд.

5. Тарафҳо эътироф мекунанд, ки ҳадафи асосии Созишнома ҳамохангсозии манфиатҳо ва имкониятҳои иҷтимоию иқтисодии тарафҳои муносибатҳои меҳнатӣ ва бо ин васила пешгирӣ намудани муноқишаҳои ҷиддии меҳнатӣ, баланд бардоштани некуаҳволии аҳоли ва амнияти иҷтимоии коргарон тавассути баланд бардоштани самаранокии иқтисоди Тоҷикистон ва ҳавасмандгардонии талаботи дохилӣ мебошад.

6. Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки чихати баланд бардоштани нақши комиссияҳои сетарафа тадбирҳоро амалӣ намуда, фаъолияти зеринро таъмин намоянд:

– лоиҳаҳои санадҳои қонунгузорӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқии дигар дар соҳаи меҳнат, инчунин ҳуҷҷатҳо ва маводди барои муҳокимаи онҳо зарурӣ пеш аз пешниҳод шудан ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баррасӣ ба шарикони сечониба фиристода шаванд;

– Тарафҳо барои ноил гардидан ба он ки лоиҳаҳои қонунҳои марбут ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қонунгузорию меҳнат аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолати мавҷуд будани мавқеи мувофиқашудаи Тарафҳо ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шаванд, инчунин санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи меҳнат ва муносибатҳои иқтисодии дигари бевосита бо онҳо алоқаманд дар ҳолати мавҷуд будани мавқеи мувофиқашудаи Тарафҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда шаванд.

7. Бо мақсади баланд бардоштани самаранокии танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ тавассути шартномаҳои коллективӣ Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки:

– мониторинги раванди бастанӣ созишномаҳо дар сатҳи соҳавӣ, минтақавӣ, инчунин фаъолияти мақомоти шарикӣ иҷтимоиро амалӣ намоянд;

– ба рушди танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ тавассути шартномаҳои коллективӣ дар ташкилотҳо, новобаста аз шакли моликияти онҳо, мусоидат намоянд;

– ба рушди шарикӣ иҷтимоӣ дар муассисаҳои давлатӣ, корхонаҳои воҳиди давлатӣ, ширкатҳои давлатӣ ва ташкилотҳои давлатӣ дигар мусоидат намоянд;

– бо мақсади боло бурдани ҳавасмандии корфармоён барои иштирок дар низомии шарикӣ иҷтимоӣ, аз ҷумла ташаққули низомии ягонаи ассотсиатсияҳои корфармоён - иштирокдорони шарикӣ иҷтимоӣ, инчунин оид ба ташаққули механизми амалисозии меъёрҳои Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иттиҳодияҳои корфармоён» пешниҳодҳо омода кунанд;

– талаботу меъёрҳои, ки дар Барномаи амали иттифокҳои касаба барои солҳои 2020-2027 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидааст, риоя ва амалӣ намоянд;

– консепсияи ислоҳоти музди меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ намоянд;

– ба тавсеаи созишномаҳои минтақавӣ, соҳавӣ ба ҳамаи корфармоён ва кормандон мусоидат намоянд.

8. Тарафҳо ба мувофиқа расиданд, ки:

– мониторинг ва корхоро оид ба ҷиҳати омӯختан ва паҳн намудани таҷрибаи комиссияҳои сетарафаи минтақавӣ оид ба танзими муносибатҳои иҷтимоӣ ва меҳнатӣ гузаронида, ба рушди низомии шарикӣ иҷтимоӣ ва институтҳои он дар сатҳи минтақавӣ ва соҳавӣ мусоидат намоянд ва тавсияҳо оид ба баланд бардоштани самаранокии кори ин комиссияҳо омода намоянд;

– меъёрҳо ва муқаррароти қонунгузорию меҳнатро мутобиқи шароитҳои тағйирёбандаи иқтисодӣ муосир тақмил диҳанд;

– ба ташкили комиссияҳои доимии танзими муносибатҳои иҷтимоӣ ва меҳнатӣ дар ҳама сатҳҳои шарикӣ иҷтимоӣ мусоидат намоянд.

9. Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки:

– тамоми чораҳои аз онҳо вобастаро баҳри ҳалли баҳсҳои меҳнатӣ коллективӣ андешида, ба қонуншиканиҳо дар соҳаи муносибатҳои меҳнатӣ муқовимат кунанд;

– фаъолияти санҷишию назоратиро, аз ҷумла дар асоси барҳам додани фаъолияти назоратӣ такрорӣ аз ҷониби мақомоти назоратӣ, дақиқ кардани рӯйхати санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дорои талаботи ҳатмӣ, ки риояи онҳо ҳангоми амалисозии назорати давлатӣ дар соҳаи меҳнат арзёбӣ карда мешавад, тақмил диҳанд;

– дар ҳолатҳои зарурӣ тағйиру иловаҳо ба Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи санҷиши фаъолияти субектҳои хоҷагидор» ворид намоянд;

– таҷрибаи ташкили арбитражҳои меҳнатиро дар назди комиссияҳои сетарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ барои баррасӣ ва ҳалли баҳсҳои меҳнатӣ коллективӣ ҷамъбаст ва тавсеа диҳанд;

– низомномаи намунавӣ оид ба арбитражи меҳнат (оинномаи намунавӣ арбитражи меҳнатӣ)-ро таҳия намоянд;

– ба барномаҳои намунавӣ асосии таълимӣ фан (модул)-и «Танзими муносибатҳои иҷтимоӣ ва меҳнатӣ дар заминаи шарикӣ иҷтимоӣ» - ро дохил намоянд.

10. Тарафҳо риояи меъёрҳои қонунгузорӣ ва қоидаҳои байналмилалӣ умумиэътирофшударо вобаста ба даҳолат накардан аз ҷониби якдигар ба фаъолияти иттифокҳои касаба (иттиҳодияҳои онҳо) ва ассотсиатсияҳои корфармоён қафолат медиҳанд, ба таъсис ва фаъолияти ташкилотҳои иттифокҳои касаба ва корфармоён даҳолат намекунанд ва барои таъмини гузаронидани мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаққи узвияти иттифокҳои касаба ҳамзамон бо пардохти музди меҳнат мусоидат мекунанд.

11. Тарафҳо доир ба ин масъалаҳо машварат менамоянд:

– ворид намудани тағйирот ба заминаҳои ҳуқуқӣ танзими шартномавӣ коллективӣ муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ, аз ҷумла дар асоси омӯختани таҷрибаи ҷаҳонӣ ва дар ҳолати зарурӣ омода намудани пешниҳодоти даҳлдор;

– тавсеаи созишномаҳо, хусусиятҳои танзими шартномавӣ коллективӣ муносибатҳои меҳнатӣ дар соҳаҳо, ташкилотҳои ширкатҳои хориҷӣ, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунанд ва дар субъектҳои соҳибқорӣ хурд;

– муайянсозии сохтор ва мазмуни созишномаҳо ва шартномаҳои коллективӣ, тақмили механизми назорати иҷроӣ онҳо, инчунин дар ҳолати зарурӣ омода намудани тавсияҳо ва пешниҳодҳо ба қонунгузорӣ;

– таъмин намудани масъулияти Тарафҳо ҳангоми бастанӣ шартномаҳои коллективӣ, созишномаҳо доир ба ҳалли баҳсҳои меҳнатӣ коллективӣ, инчунин дар ҳолати зарурӣ омода намудани пешниҳодҳо дар бораи ворид намудани тағйирот ба қонунгузорӣ;

– таъсиси арбитражҳои меҳнатӣ дар назди комиссияҳои сетаарафа оид ба танзими муносибатҳои иҷтимоӣ меҳнатӣ;

– тақмили таъмини ҳуқуқи кормандони мавсимӣ дар доираи созишномаҳо ва шартномаҳои коллективӣ ва дар ҳолати зарурӣ омода намудани тавсияҳо.

12. Тарафҳо ба рушди муносибатҳо бо Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнат мусоидат намуда, амалисозии Барномаи ҳамкорӣ байни шарикони сетаарафаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнатро оид ба меҳнати арзанда барои солҳои 2020-2024-ро таъмин мекунанд.

13. Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки ҳар сол ҷиҳати омода намудани гузоришҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба Бюрои Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнат пешниҳод мегарданд, машваратҳо гузаронанд.

14. Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки оид ба таблиғи ҳадафҳо ва принципҳои меҳнати арзанда дар доираи тавсияҳои Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнат чорабинихоро амалӣ намојанд.

15. Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки оид ба омода кардани пешниҳодҳо барои тасдиқи имконпазири конвенсияҳои Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнат аз ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин баррасии масъалаҳои марбут ба тасдиқи онҳоро дар Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоӣ меҳнатӣ машваратҳо гузаронанд.

16. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сифат ва сатҳи зиндагии аҳолиро мутобиқи нишондиҳандаҳо мунтазам назорат мекунанд ва ҳар сол як маротиба ба Комиссия оид ба динамикаи нишондиҳандаҳои асосии иҷтимоӣ иқтисодӣ назорати сатҳу сифати зиндагии аҳоли иттилоъ медиҳад.

17. Мақомоти омор ба иттифоқҳои касаба ва ассотсиатсияҳои корфармоён маълумоти омори, ки барои гузаронидани гуфтушунӣ зарур аст, дар ҳаҷм ва муҳлати зарурӣ ройгон пешниҳод мекунанд.

18. Бо мақсади инъикоси фаъолияти Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоӣ меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷараёни амалигардонии Созишномаи генералӣ, Тарафҳо мунтазам дар воситаҳои ахбори омма интишор намудани маводди марбут ба рушди шарикӣ иҷтимоӣ ва масъалаҳои муносибатҳои иҷтимоӣ ва меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин мекунанд.

19. Дар ҷаласаҳои комиссияҳои сетаарафаи минтақавӣ дар шаш моҳ як маротиба маълумоти пешниҳоднамудаи Тарафҳо оид ба рафти иҷроӣ созишномаи минтақавӣ дахлдор баррасӣ мегардад.

20. Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоӣ меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол иҷроӣ муқаррароти Созишномаи генералӣ баррасӣ мекунанд.

21. Тарафҳо барои мусоидат ҷиҳати огоҳ намудани шахрвандон аз чорабиниҳои баргузорнамуда ба мувофиқа меоянд.

3. СИЁСАТИ ИҚТИСОДӢ

22. Тарафҳо ҷиҳати ноил гардидан ба рушди иқтисодӣ, таҳкими вазъи иқтисодӣ ва молиявии соҳаҳои он амалӣ намудани тадбирҳои зеринро зарур мешуморанд:

1) дар соҳаи бучети андоз ва сиёсати нарх:

– чораандешӣ ҷиҳати истифодаи самаранок ва мақсаднокӣ маблағҳои бучетӣ ва пешгирии хароҷоти думдараҷа дар сурати иҷро нагардидани нақшаи даромади бучети давлатӣ, инчунин таҳкими ҳамкориҳо бо созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ дар самти ҷалби бештари маблағҳо барои дастгирии бучети давлатӣ;

– афзоиш додани маблағҳои фондҳои захиравӣ, ба монанди фонди стабилизатсионӣ оид ба рушди иқтисодиёт;

2) дар соҳаи бехтаргардонии фаъолияти сармоягузорӣ ва рушди соҳибкорӣ:

– тақвият бахшидани қорҳо оид ба пешниҳод намудани қарзҳои ипотекаӣ бо фоизи дастрас ҷиҳати ҳавасмандгардонии пасандозгузoron ва паст намудани фоизи қарзҳои ба соҳаҳои муҳталифи иқтисодиёт, махсусан, ба соҳибкории истеҳсоли пешниҳодшаванда;

– мукамалгардонии заминаи ҳуқуқи дастгирӣ ва рушди соҳибкорӣ, фароҳам овардани шароит барои дастрасӣ ва баромади субъектҳои соҳибкорӣ ба бозорҳои байналмилалӣ мол, қор ва хизматрасониҳо;

– рушди соҳибкории хурд дар деҳот ва ноҳияҳои кӯҳии ҷумҳурӣ дар асоси истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ ва қорқарди маҷмуии маҳсулоти кишоварзӣ;

– қорӣ намудани низоми стандартҳои байналмилалӣ сифат дар қорхонаҳои саноатӣ ҷиҳати бехтар намудани сифати маҳсулоти истеҳсолшаванда;

– сода намудани расмиёти сертификатсиякунони молу маҳсулоти ҳатман сертификатсияшаванда;

– тафтиш (санҷиш)-и принципҳо ва қоидаҳои шахрсозӣ (таҷдид ва сохтмони нав, манбаъҳои марказонидашуда ва мустақили хоҷагиҳои коммуналӣ, назорати риояи қоидаҳои бехатарӣ, аз нигоҳи истифодаи энергияи самаранок ва ба заминларза тобовар);

– бехтар намудани фазои сармоягузориву соҳибкорӣ, махсусан, сармоягузории мустақим, таъмин намудани иҷроӣ қафолату имтиёзҳо ва қораҳои дастгирии давлатӣ, ҳавасмандгардонӣ ва қардронии соҳибқорон, инчунин рушди инфрасохтори сармоягузориву соҳибкорӣ;

– дастгири намудани ташаббусҳои созандаи соҳибкорону сармоягузoron ва ҳал намудани масъалаҳои вобаста ба фаъолияти онҳо ва бартараф кардани мушкилоту монеаҳои ҷойдошта;

– ба таври васеъ истифода бурдани фаъолгардонии сармоягузори дар шароити таҳаввулоти босуръату пешгӯйнашавандаи иқтисоди ҷаҳонӣ, рақобатҳои шадид барои дастрасӣ ба захираҳо ва пайомадҳои тағйирёбии иқлим;

– васеъ ҷорӣ намудани механизми маблағгузории фондҳои махсус дар самти татбиқи «лоиҳаҳои сабз», аз ҷумла, барои роҳандозии барномаву лоиҳаҳои мақсадноки рушди «иқтисоди сабз» бо дарназардошти «энергияи сабз» дар кишвар;

– ҷалби «маблағгузории сабз» барои татбиқи лоиҳаҳо дар корхонаҳо ва соҳаи саноат ва инфрасохтори кишвар, хусусан, лоиҳаҳои дорои аҳамияти экологӣ ва озӯқаворӣ;

– таъсиси грантҳои президентӣ барои густариши фаъолнокии соҳибкории занону бонувон;

– таъмини иртиботи донишҳои касбӣ ва малакаи амалӣ (ташаккули стандартҳои таълимӣ ва касбӣ аз рӯи ихтисосҳои гуногун бо ҷалби ташкилотҳо, пешбурди чараҳои тахсилот бо истифода аз иқтидорҳои корхонаҳои азим, ташкили майдончаҳои истеҳсоли таълимӣ);

3) дар соҳаи ислоҳот ва суботи иқтисодӣ милли:

– мусоидат дар анҷом додани кашфиёту ихтироот, ҷорӣ намудани усулҳои инноватсионии гузаронидани таҳқиқоти илмӣ ва техникаву технологияҳои муосир дар рушди минбаъдаи иқтисоди милли;

– таҳия ва андешидани тадбирҳо оид ба дастгирии давлатии молистеҳсолкунандагони ватанӣ, такмил додани заминаи меъёрии ҳуқуқӣ оид ба воридоти ашёи хом барои корхонаҳои ватанӣ;

– таҳия ва такмили санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳавӣ чиҳати дастгири ва муайянкунии афзалияти иштироки молистеҳсолкунандагони ватанӣ дар тендерҳо (фуруш ва хариди мол, кор ва хизматрасонӣ);

– бартараф намудани сатҳи пасти худтаъминкунии озӯқаворӣ, баланд бардоштани дараҷаи амнияти озӯқаворӣ ва беҳтар кардани сифати маҳсулоти озӯқа;

– баланд бардоштани самаранокии соҳаҳои коркарди маҳсулоти ватанӣ бо ҷалби технологияву таҷҳизоти муосир ва воситаҳои асосӣ;

– рушди низомии миллии воридотивазкунии интиҳобӣ, пеш аз ҳама, дар соҳаи комплекси агросаноатӣ (коркарди маҳсулоти меваю сабзавот ва зиёд кардани истеҳсоли он);

– беҳгардонии вазъи коркарди аввалияи ашёи хом дар соҳаҳои саноат ва кишоварзӣ;

– бунёди корхонаҳои хурду миёнаи дӯзандагӣ, истеҳсоли қолинҳои дастбоф, масолеҳи сохтмонӣ, коркарди пашм, пӯст, пилла,

меваю сабзавот, аз ҷумла ангур барои истеҳсол намудани нӯшиданиҳои ташнашикан;

– ислоҳоти баҳши кишоварзӣ тавассути ҷорӣ намудани усулҳои нави соҳа, ба монанди боғҳои интенсивӣ, суперинтенсивӣ ва обёрӣ қатрагӣ бо роҳи қабули Барномаи давлатӣ дар соҳаи ташкили боғҳои интенсивӣ, суперинтенсивӣ ва обёрӣ қатрагӣ дар заминҳои лалмӣ;

– афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳо ва таҷдиду барқарорсозии иншооти обёрӣ, пешниҳод намудани лоиҳаи барномаи давлатии азхудкунии заминҳои нави обёришаванда ва барқарорсозии заминҳои аз гардиши кишоварзӣ берунмонда барои давраи миёнамуҳлат;

– дарёфти захираҳои мавҷудаи канданиҳои фойданок ва таъсис додани корхонаҳои истеҳсоли нуриҳои минералӣ дар кишвар;

– баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои замину об ва инсонӣ дар асоси беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳои кишоварзӣ ва таъмини шугли пурмаҳсул барои аҳолии деҳот;

– таҳияи лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи барномаи вусъатдиҳии технологияҳои камарзиши сарфакунии об»;

– гузариш аз намуди зироати мономаданият ба гуногуннамудӣ ва гуногуннавъии биологии агрономӣ, ҷорӣ намудани зироатҳои имконпазир (ба хушкӣ ва касалиҳо тобовар);

– баланд бардоштани иқтидорҳои тавлиди неруи барқ ва зиёд намудани ҳаҷми содироти неруи барқ;

– бунёди неругоҳҳои ҳароратӣ ва истгоҳҳои офтобӣ дар минтақаҳои қўҳӣ (аз шабақаҳои барқӣ дар масофаи дур қарордошта) ва дар шимолӣ кишвар;

– таъсис додани низомии ягона ва мутамаркази биллингӣ, насби ҳисобкунакҳои зеҳнӣ ва ба ин васила то сатҳи 9 дарсад паст намудани талафот ва ҷамъоварии пурраи маблағи барқи истифодашуда, инчунин истифодаи самараноки захираҳои мавҷудаи соҳа;

– дурнамои рушди энергетикаи ҳидрогенӣ;

– дар се соли минбаъда барои бо шугл таъмин намудани аҳоли бо мақсади таъсис додани 30 парки технологӣ ва минтақаи саноатӣ дар шаҳру ноҳияҳои дурдасти мамлакат;

– истихроҷу коркарди металлҳои ранга аз конҳои муайяншуда, аз ҷумла сурма, литий, волфрам, никел ва дигар металлҳо, барномаи азхудкунӣ ва дар дохили мамлакат то маҳсулоти ниҳой коркард намудани онҳо;

– таҳия намудани стратегияи миллии рушди истеҳсоли коркарди пахта ва саноати насосҷӣ бо мақсади истифодаи пурраи имкониятҳои кишвар дар самти рушди саноати сабук;

- дар се соли минбаъда бунёд кардану ба кор андохтани маҷмааҳои коркарди ниҳони нахи пахта бо ҷалби сармоя ва татбиқи лоиҳаҳои шарикӣ давлат ва бахши хусусӣ;

- таъмин намудани фаъолияти пурсамари корхонаҳои саноатӣ давлатӣ ва хусусӣ аз кор бозмонда ё нопурра фаъолияткунанда дар кишвар;

- таъсис додан ва ба кор андохтани корхонаҳои муосири истеҳсоли доруворӣ, коркарди васеи гиёҳҳои шифобахш ва аз лиҳози экологӣ тозаӣ ватанӣ ва минбаъд боз ҳам зиёд намудани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти доруворӣ бо ҷалби сармояи мустақим;

- истихроҷ намудан ва то маҳсулоти ниҳони сохтмон коркард кардани сангҳои ороишӣ ва содироти онҳо ба хориҷи кишвар ва бунёди корхонаҳои ғачсанг;

- риояи ҳатмии қоидаву меъёрҳои шаҳрсозӣ, истифодаи васеи унсурҳои меъморӣ милливу замонавӣ, технологияҳои муосир ва масолеҳи сифатноки сохтмон ҳангоми бунёди иншоотҳо;

- баланд бардоштани сатҳи сифати хизматрасониҳои соҳаи авиатсияи граждани ва таъмин намудани рақобатнокии он;

- рушди соҳаи алоқа, бахусус, таъмин намудани суръати баланди Интернет ва дастрас будани нархи он барои рушди иқтисоди рақамӣ, зеҳни сунъӣ, таъмин намудани амнияти иттилоотӣ, ҷалби сармоя ва ташкили паркҳои технологиву инноватсионӣ;

- беҳтар намудани сифати хизматрасониҳо, паст кардани арзиши хизматрасониҳои алоқавӣ мобилӣ ва Интернет ва дастрас гардонидани Интернетӣ баландсуръат дар тамоми минтақаҳои кишвар, аз ҷумла шаҳру ноҳияҳои дурдаст.

4. МУЗДИ МЕҲНАТ, ДАРОМАДҲО ВА САТҲИ ЗИНДАГИИ АҲОЛӢ

23. Тарафҳо дар давраи пешомада таҳия ва амалисозии тадбирҳоро, ки ҳуқуқи кормандон ба меҳнати арзанда, баланд бардоштани сатҳи музди меҳнати воқеӣ, такмили сиёсати даромад ва баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолиро таъмин менамояд, зарур мешуморанд. Бо ин мақсад, Тарафҳо уҳдадор мешаванд, ки:

- оид ба таҳияи пешниҳоди мувофиқашуда доир ба низоми музди меҳнати соҳавӣ (мувофиқсозии дастурамалҳо ва тартиби пардохти музди меҳнат) машваратҳо гузаронанд;

- доир ба таъминоти илмию методӣ ва методии ташкили меъёрбандии меҳнат ва омӯзонидани мутахассисон оид ба меъёрҳои меҳнат корхоро ба сомон расонанд;

- тадбирҳои пешбининамудаи қонунгузорию меҳнатро, ки ба пешгирии қарздорӣ аз музди меҳнат нигаронида шудаанд, амалӣ намуда,

чиҳати пардохти саривақтӣ ва пурраи музди меҳнат дар ташкилотҳои ҳамаи шакли моликият чораҳои иловагӣ андешанд;

- дар амалисозии чораҳо ва механизмҳои ҳифзи ҳуқуқҳои моддӣ кормандон дар ҳолати муфлисшавӣ (ғайриқобили пардохт будан)-и корхона, аз ҷумла дар асоси принципҳои сугуртақунонӣ, захирақунии маблағҳои мутамарказ ё ғайримутамарказ, аз қабилӣ ташкилӣ фондҳои захиравии музди меҳнат мусоидат намоянд;

- фаъолияти марбут ба пардохти қарзи музди меҳнат, пардохти рухсатиҳо, пардохтҳои ҳангоми аз кор озод шудан ва пардохтҳои дигар, ки ба корманд тааллуқ доранд, ҳамоҳанг сохта, аз ҷумла ҷалби иттифокҳои касаба ва иттиҳодияҳои соҳавӣ корфармоёнро барои иштирок дар ҷаласаҳои комиссияҳои сетаарафа оид ба қарздорӣ музди меҳнат ҷалб намоянд;

- чиҳати пешгирии нобаробарии андозаи музди меҳнати кормандон - шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шаҳрвандони хориҷӣ, ки дар корхонаҳои муштарак ва хориҷи ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамоянд, чораҳои қатъӣ андешанд;

- бо мақсади фарогирӣ ба сугуртақунонии иҷтимоӣ, чиҳати ба танзим даровардани сатҳи музди меҳнат ва даромадҳои кормандони соҳаи кишоварзӣ (ҷадвали тарифӣ) ва соҳибкорони инфиродӣ, ки тибқи патент фаъолият доранд, чорабиниҳо гузаронанд;

- имтиёзҳо ва афзалиятҳои иловагиро ба ташкилотҳо, корфармоён (моликон), ки қойҳои қорӣ иловагӣ ташкил карда, аз меҳнати маъҷубон, занон, ҷавонон, аз ҷумла наврасон, истифода менамоянд, муқаррар созанд;

- ҳаҷми иловапулҳои хусусияти ҷубронидошта, ки андозаи ҳадди ақалли онҳоро қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, зиёд намоянд.

5. РУШДИ БОЗОРИ МЕҲНАТ ВА ШУҒЛИ ПУРМАҲСУЛ

24. Тарафҳо бо мақсади рушди бозори меҳнат ва тавсеаи шугли пурмахсул амалӣ намудани тадбирҳои зеринро ҳатмӣ мешуморанд:

- мунтазам гузарондани таҳқиқоти навбатии қувваҳои қорӣ дар асоси методологияи Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнат;

- таъсиси ҳарчи бештари қойҳои қорӣ доимии пурмахсул; соҳаҳои лоиҳавӣ Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мусоидат ба шугли аҳоли» дар таҳрири нав;

- пешгирии нобаробарии хусусияти гендеридошта дар бахши шуглноқӣ ва барҳам додани зиёдшавии истифодаи меҳнати қудакон;

- қорӣ намудани ҳисоботдиҳии фаврӣ оид ба баҳодихии вазъи бозори меҳнат (ҳар семоҳа бо инъикоси равандҳои таъсис ва барҳамдиҳии қойҳои қорӣ);

- гузарондани пурсиши корфармоён оид ба муайян намудани талаботи қорӣ ва дурномаи корфармоён ба кадрҳои қоргарӣ;

– амалисозии асосҳои конунгузории бо шугл фаро гирифтани шаҳрвандони бекор, ки дар бозори меҳнат имкони рақобати баробарро надоранд ва аз ҷониби давлат ба онҳо кафолатҳои иловагии шугл дода шудаанд;

– тақмили низоми баҳисобгирии оморӣ кувваи корӣ дар соҳаи кишоварзӣ;

– тақмили асосҳои моддӣ ва методӣ шабакаи васеи муассисаҳои таълими калонсолон баҳри ба талаботи бозори меҳнати умумичумхуриявӣ ва минтақавӣ мутобиқ гардондани шахсони корчӯ;

– тибқи талаботи бозори меҳнати дохилӣ ба роҳ мондани низоми касбомӯзӣ, бозомӯзии калонсолон ва муҳочирони меҳнатӣ;

– гузарондани омӯзиш ҷиҳати муайян намудани зарурати ворид намудани тағйири иловаҳо ба Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии дигар, ки ба пешгирӣ ва аз байн бурдани шугли бақайдгирифтанишуда (ғайрирасмӣ), мусоидат ба расмикунонӣ ва тақвияти чораҳо оид ба ҳимояи ҳуқуқҳои меҳнатии шаҳрвандон равона карда шудаанд;

– андешидани тадбирҳо ҷиҳати аз байн бурдани иқтисодиёти пинҳонӣ ва кам кардани ҳаҷми шугли бақайдгирифтанишуда;

– таъмини худмашғул гардонидани аҳоли бо роҳи истифодаи тамоми имкониятҳо дар бобати ба касбу ҳунаромӯзӣ ҷалб кардани шаҳрвандони аз 18-сола боло, ки касбу ҳунар надоранд;

– мусоидат ба таъсиси ҷойҳои корӣ нави пурмаҳсул ва тавсеаи шугли пурмаҳсул;

– дастгирии рушди соҳибкорӣ хурд, ташаббуси ҷавонон, занон ва аҳолии дар бозори меҳнат осебпазир барои машғул шудан ба фаъолияти соҳибкорӣ (стартапҳо) тавассути пешниҳод намудани қарзҳои имтиёзнок;

– мусоидат ба шугли қисми осебпазири аҳоли дар бозори меҳнат, аз ҷумла маъҷубон тавассути сафарбар намудани онҳо ба омӯзиши васеи шугли фосилавӣ;

– таъмини амалисозии афзалиятҳои муайяншуда дар Консепсияи рушди шугли пурмаҳсул дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2040 ва Барномаи миёнамуҳлати шугли пурмаҳсул дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2023-2027;

– мусоидат намудан дар таъмини ҷавонон ва занон бо ҷойи корӣ аз ҳисоби ҷойҳои корӣ холии мавҷуда, расонидани хизмати роҳнамоии касбӣ ва маслиҳатӣ машваратӣ, сафарбар намудани онҳо ба курсҳои кутоҳмуҳлати тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзӣ мувофиқи касбу ихтисосҳои ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнати дохил ва хориҷи кишвар;

– бо ҷойи кор, шугли муваққатӣ таъмин намудани муҳочирони меҳнати баватанбаргашта тавассути таъсисҳои ҷойҳои корӣ дар

соҳаҳои иқтисодиёти кишвар, аз ҷумла тайёрии касбӣ ва ҷудо намудани қарзи имтиёзнок ба онҳо барои машғул шудан ба соҳибкорӣ инфиродӣ.

6. ҲИФЗИ ИҶТИМОӢ, КАФОЛАТҲО ВА СУҒУРТАӢ ИҶТИМОӢ

25. Тарафҳо бо мақсади рушди соҳаҳои ҳифзи иҷтимоии аҳоли, таъмини кафолатҳои иҷтимоӣ ва суғуртаи иҷтимоии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намудани тадбирҳои зеринро зарур мешуморанд:

– таҳкимбахшии ҳамкории мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳолии шаҳру ноҳияҳо бо мақомоти меҳнат ва шугли аҳоли дар самти баҳисобгирии аъзои корношоями оилаҳои камбизоат, ҷалби онҳо ба шуглмандӣ тавассути барномаи мусоидат ба шугли аҳоли;

– таъмини дастрасии омӯзгорони муассисаҳои таълимӣ, ки бори аввал хонаи истиқоматӣ месозанд, бо қарзҳои бефоиз ё имтиёзнок аз ҳисоби маблағҳои ғайрибучетӣ ё ташкилотҳои қарздиҳанда;

– таҷдиди назар намудани механизмҳои хизматрасонии коммуналии имтиёзнок барои омӯзгорон;

– бозбинӣ намудани меъёрҳои мавҷудаи маблағҳои сафари хизмати кормандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мутобиқ намудани онҳо ба нархҳои ҷадид;

– омӯзиш ва омода намудани пешниҳод ҷиҳати ҷорӣ намудани имтиёзҳо ва кафолатҳои иҷтимоии давлатӣ ба кормандони тиб, ки бо беморони сироятӣ хавфнок (бемории короновирус, илтиҳоби шуш ва ғайра) дар тамос буда, сироят ёфтаанд, фавтиданд ё маъҷуб шудаанд;

– андешидани чораҳо ҷиҳати дастгирии кӯдакони дорои бемории диабетӣ қанд ва кӯдакони маъҷуб, аз ҷумла аз ҳисоби маблағҳои бучети суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа пардохт намудани арзиши роҳхатҳо ба истироҳатгоҳҳои кӯдакони дар ҳолате, ки онҳо ба суғуртаи иҷтимоӣ фаро гирифта шуда бошанд;

– андешидани чораҳои амалӣ ҷиҳати баланд бардоштани самаранокии низоми суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ва таъминоти нафақа дар асоси принципҳои суғуртавӣ.

7. ҲИФЗИ МЕҲНАТ, БЕХАТАРИИ САНОАТ ВА ЭКОЛОГӢ

26. Бо мақсади таъмин намудани ҳифзи меҳнат, бехатарии sanoat ва экологӣ Тарафҳо амалӣ кардани чорабиниҳои зеринро зарур мешуморанд:

1) таҳия ва амалигардонии «Барномаи ҳифзи меҳнат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»;

2) омӯзиши зарурати ҳамроҳшавӣ ба конвенсияҳои Ташкилоти Байналмилалӣ Меҳнат:

- Конвенсияи №187 «Дар бораи асосҳои, ки ба бехатарӣ ва ҳифзи меҳнат мусоидат мекунанд»;
- Конвенсияи №189 «Дар бораи кори муносиб барои кормандони хонагӣ»;
- Конвенсияи №183 «Дар бораи ҳифзи модар»;
- Конвенсияи № 129 «Дар бораи назорати меҳнат дар соҳаи кишоварзӣ»;

3) таҳия намудани рӯйхати истеҳсолот, намуди кор ва ҷойҳои кори зарарнок ва вазнин, ки ба таъини нафақаи касбӣ ҳуқуқ медиҳанд.

27. Ҳамзамон Тарафҳо таъмини бехатарии ҳаёт ва саломатии кормандон дар қараёни корро яке аз афзалиятҳои миллӣ барои ҳифзи сармояи инсонӣ мешуморанд ва ин вазифаро бо ҳалли вазифаҳои бехтар намудани шароити меҳнат ва ҳифзи меҳнат тавассути таъмини самаранокии механизмҳои пешгирии ҷароҳатҳои ҷисмонӣ ва бемориҳои касбӣ, бехбуди саломатии кормандон, аз ҷумла дар доираи идоракунии хавфҳои касбӣ, ҳавасмандгардонии корфармо барои иваз намудани ҷойҳои кори бо шароити зарарноки меҳнат тавассути такмили танзими ҳуқуқӣ, мутобикасозӣ ба стандартҳои байналмилалӣ дар ин соҳа, уҳдадорҳои зеринро иҷро менамоянд:

- дида баромадани меъёру қоидаҳои мавҷуда дар соҳаи муҳофизати меҳнат бо дар назар доштани дараҷаи ҳозираи тараққиёти технологӣ;

- такмили қонунгузорӣ бо мақсади ба низом даровардан, кам кардани талаботҳои ҳатмӣ ва навсозӣ, бекор кардани меъёру қоидаҳои қуҳна дар соҳаи ҳифзи меҳнат;

- бо мақсади иҷрои талаботи моддаи 348 Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тибқи шартномаҳои коллективӣ аз ҳисоби корхона дар ҳаҷми муайянгардида ҷудо намудани маблағҳои зарурӣ барои ҳифзи меҳнат;

- мусоидат намудан ба инкишоф ва такмили самаранокии механизмҳои қонунгузорӣ ва иқтисодии ҳавасмандгардонии корфармо ба бехтар намудани шароити меҳнат, пешгирии ҷароҳати ҷисмонӣ ва бемориҳои касбӣ;

- такмили низом ва усулҳои гузаронидани муоинаи пешакӣ ва даври тиббӣ (муоинаи тиббӣ), муоинаи равонии кормандоне, ки дар корҳои дорои шароити меҳнати зарарнок ва (ё) хатарнок кор мекунанд;

- такмил додани низоми таъмини бехатарии саноатӣ ва экологӣ, муҳайё намудани муҳити беҳавф, аз ҷиҳати экологӣ тоза, истифодаи мутаносиби захираҳои табиӣ ва таъмини шароити мусоиди ҳаёт.

28. Гузарондани машваратҳо:

- дар робита ба зарурати ташкили маркази ягонаи ҷумҳуриявӣ, ки баҳисобгирии ҳодисаҳои нохуши истеҳсолӣ ва муносибати ягонро ба таҳлили ҷароҳатҳои истеҳсолӣ ташкил медиҳад, баррасӣ менамоянд;

- масъалаи такмил додани системаи таъмини бехатарии саноатӣ ва экологӣ, муҳити беҳавф, аз ҷиҳати экологӣ тоза, истифодаи мутаносиби захираҳои табииро дида мебароянд;

- ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4-уми апрели соли 2017, №179 «Дар бораи рӯйхати корҳои, ки дар онҳо истифодаи меҳнати занон манъ карда мешавад ва ҳадди ниҳоии меъёри борҳои, ки барои занон дасти бардоштан ва кашонидани онҳо иҷозат дода мешавад» тағйиру иловаҳо ворид карда мешаванд;

- риояи сиёсати миллӣ, ки ба самаранок барҳам додани шаклҳои бадтарини меҳнати кӯдакон нигаронида шудаанд, таъмин ва мусоидат мекунанд.

8. РУШДИ САЙЁҲӢ ВА ҲУНАРМАНДӢ

29. Тарафҳо бо мақсади рушди соҳаи сайёҳӣ ва ҳунармандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ намудани тадбирҳои зеринро зарур мешуморанд:

- мукамал намудани заминаҳои меъёрии ҳуқуқӣ барои омори соҳаи сайёҳӣ;

- таъсис ва рушди кластерҳои сайёҳӣ (мачмуи минтақаҳои алоҳидаи сайёҳию рекреатсионии иқтисодӣ), таъмини инноватсионӣ сармоягузори рушди соҳаи сайёҳӣ;

- ҷалби сармояи хориҷиву дохилӣ ҷиҳати рушди соҳаи сайёҳӣ, самаранок ва бо сифати баланд амали намудани лоиҳаҳои сармоягузори соҳа;

- андешидани чораҳо барои ҳавасмандгардонии рушди соҳаи сайёҳӣ, истироҳатгоҳҳо ва санаторияҳои ҷумҳурий;

- зиёд кардани номгӯи хизматрасониҳои сайёҳӣ, баланд бардоштани сатҳи сифати хизматрасониҳо дар соҳа, роҳандозии васеи сайёҳии табобатӣ, экологӣ ва қуҳнавардӣ;

- идома додани бунёди инфрасохтори сайёҳии ба стандартҳои ҷаҳонӣ ҷавобгӯӣ;

- баланд бардоштани мавқеи байналмилалӣ кишвар, ташаккули бренди миллии фарогири имкониятҳои сайёҳӣ ва муаррифии он дар арсаи ҷаҳонӣ;

- муаррифии мавзӯҳои нодири сайёҳӣ, ҳифз, инкишоф ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ, ҳайвоноту наботот ва мероси таърихиву фарҳангӣ;

- такмил ва тақвияти заминаи ҳуқуқии соҳаи ҳунармандӣ ва таҳияи механизми амалсозии он, рушди инфрасохтори соҳа аз сатҳи ҷумҳуриявӣ то сатҳи маҳаллӣ;

- омода ва пешниҳод намудани лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таъсис додани гранти Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дастгирии хунармандон ва рушди хунармандӣ барои солҳои 2024-2026;

- ба роҳ мондани омили бақайдгирии хунармандон ва истеҳсоли маҳсулоти хунармандӣ;
- амалисозии пурраи имтиёзҳои андозӣ ва гумрукии соҳаи хунармандӣ ва васеъ намудани дастрасӣ ба маблағҳои молиявии камарзиш (қарзҳои имтиёзнок) барои хунармандон;
- гузарондани тадқиқот чихати муайянсозии тамоюли рушди хунармандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, арзёбии раванди ташаккули бозори фуруши маҳсулоти аз ҷониби хунармандон истеҳсолшуда ва эҳёи хунарҳо.

9. МУҲОҶИРАТИ МЕҲНАТӢ

30. Бо мақсади таъмини ҳифзи ҳуқуқҳои муҳочирони меҳнатӣ Тарафҳо амалӣ намудани чорабиниҳои зеринро зарур мешуморанд:

- амали намудани Стратегияи танзими равандҳои муҳочират дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2040 ва нақшаи амали он барои солҳои 2023-2025;
- гузарондани тадқиқот оид ба қонунигардонии намудҳои дигари муҳочират, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди амал қарор доранд;
- гузарондани тадқиқот доир ба муайян намудани мавзӯҳои, ки муҳочирони дохилӣ ва экологӣ ба он ҷойҳо кучонида мешаванд ва пешниҳоди таклиф ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- таъсиси низоми худкорӣ баҳисобгирии муҳочирати аҳоли;
- рушди ҳамкорӣ бо дигар давлатҳо ва дар навбати аввал бо давлатҳои қабулкунандаи муҳочирон аз Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- таъмини кафолатҳои давлатӣ оид ба амалисозии лоиҳаҳои иҷтимоию иқтисодӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иштироки муҳочирон дар рушди соҳибқарории хурду миёна;
- муоинаи ҳатмии тиббии муҳочирон пеш аз сафар ба хориҷа ва баъди бозгашт ба ватан;
- амалисозии чорабиниҳо оид ба ошкор намудани роҳҳои муҳочирати ғайриқонунӣ ва савдои одамон;
- тақмили низоми муташаккилона ва танзимшавандаи муҳочирати меҳнатӣ, таъмини фарогирии равандҳои он ба сохтори расмӣ ва идорашаванда;
- тақвияти ҳамкориҳои самараноки байниидоравӣ ва ба роҳ мондани диверсификатсияи муҳочирати меҳнатӣ;
- таъмини риоя ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ ҳангоми таҳия ва амалисозии тадбирҳои муҳочират;
- таъминоти иҷтимоӣ ва ҳифзи ҳуқуқҳои муҳочирони меҳнатӣ, бахусус, ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои шахрвандони Ҷумҳурии

Тоҷикистон дар асоси санадҳои меърии ҳуқуқӣ дар соҳаи муҳочирати меҳнатӣ;

- танзим ва ҳифзи бозори меҳнати кишвар, андешидани чораҳо оид ба таъсиси ҷойҳои кории нав бо мақсади паст намудани шиддати муҳочирати меҳнати шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хориҷа;
- таъмини имкониятҳои баробар ба муҳочирони меҳнатӣ барои касбомӯзӣ ва омодагии пеш аз сафар, инчунин мусоидат барои бо кор таъминшавии онҳо дар кишвар ва хориҷи он;
- тақвияти ҳамроҳсозии фаъолияти вазорату идораҳо ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба кучонидани муҳочирони дохилӣ ва экологӣ аз минтақаҳои камзамин, сараҳоли ва хавфнокӣ ҷумҳурӣ ба мавзӯҳои дорои заминҳои бекорҳобида ва мавзӯҳои беҳавфи ҷумҳурӣ бо мақсади тақсими самараноки қувваҳои корӣ дар ҳудуди ҷумҳурӣ, истифодаи бештари захираҳои табиӣ, таъмини аҳоли бо манзил ва шугъл;
- назорати ҷамъиятии риояи талаботи Созишномаҳои байниҳуқуматӣ бо кишварҳои қабулкунандаи муҳочирони меҳнатӣ дар самти ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои муҳочирони меҳнатӣ.

10. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

31. Созишномаи генералӣ аз лаҳзаи ба имзо расидан аз ҷониби Тарафҳо эътибор пайдо намуда, то имзои Созишномаи генералии нав амал мекунад. Дар давраи амали Созишномаи генералӣ бо розигии мутақобилаи Тарафҳо ба он метавонанд тағйиру иловаҳо дохил намоянд. Тағйиру иловаҳои воридгардида қисми ҷудонашавандаи Созишномаи генералӣ ба шумор мераванд.

32. Ҳар яке аз Тарафҳо барои амалигардонии Созишномаи генералӣ дар доираи ваколатҳои худ масъулият дорад.

33. Баъд аз ба имзорасонии Созишномаи генералӣ дар давоми як моҳ Тарафҳо нақшаи чорабиниҳоро оид ба амалисозии Созишномаи генералӣ тибқи тартиби муқарраргардида таҳия ва мувофиқа намуда, барои тасдиқ ба раиси Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

34. Тарафҳо ба Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи чараҳои иҷроӣ чорабиниҳо оид ба амалисозии Созишномаи генералӣ маълумот медиҳанд. Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон чараҳои иҷроӣ Созишномаи генералиро назорат карда, дар ҳалли ихтилофот, ки дар раванди иҷроӣ Созишномаи генералӣ ба амал меояд, ширкат меварзанд.

35. Созишномаи генералӣ нисбати ҳамаи корфармоён (иттиҳодияҳои онҳо), иттифокҳои касаба (иттиҳодияҳои онҳо), қормандон, донишҷӯён ва хонандагони муассисаҳои маорифи Ҷумҳурии

Тоҷикистон, ки гирифтани таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбиро таъмин мекунад, амал мекунад.

36. Созишномаи генералӣ, ҳамчун қисми таркибии раванди шартномавӣи коллективӣ дар низоми шарикӣи иҷтимоӣ, барои таҳия ва бастанӣи созишномаҳои соҳавӣ ва минтақавӣ асос мебошад.

37. Ҷаласаҳои Комиссияи сетаарафаи танзими муносибатҳои иҷтимоӣи меҳнатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд тариқи воситаҳои ахборӣи омма ва телевизион инъикос карда шаванд.

38. Бо супориши Тарафҳо Созишномаи генералӣи мазкурро имзо намуданд аз ҷониби:

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:
Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон

Федератсияи иттифокҳои касабавӣи
муस्ताқили Тоҷикистон:
Раиси Федератсияи иттифокҳои
касабавӣи муस्ताқили Тоҷикистон

Иттиҳодияи корфармоёни
Ҷумҳурии Тоҷикистон:
Раиси Иттиҳодияи корфармоёни
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Приложение
к постановлению Правительства
Республики Таджикистан
от «30» декабря 2023 года, №591

Генеральное соглашение
между Правительством Республики Таджикистан, Федерацией
независимых профсоюзов Таджикистана и Объединением
работодателей Республики Таджикистан на 2024 - 2026 годы

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Правительство Республики Таджикистан, Федерация независимых профсоюзов Таджикистан и Объединение работодателей Республики Таджикистан (далее – Стороны) руководствуясь Конституцией Республики Таджикистан, Трудовым кодексом Республики Таджикистан, Национальной стратегией развития на период до 2030 года, постановлениями Правительства Республики Таджикистан «Об утверждении Положения о Трёхсторонней комиссии по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан» и «Об утверждении Положения о порядке подготовки и заключения генерального, отраслевых и территориальных соглашений в Республике Таджикистан», с целью строгого соблюдения законодательства Республики Таджикистан в сфере регулирования социально-трудовых отношений, достижения общественного согласия, социальной стабильности, привлечения все более трудоспособного населения к достойному труду, снижения уровня безработицы и повышения уровня благосостояния населения, увеличения доли официальной занятости, обеспечения минимальных социальных стандартов, защиты прав и интересов трудовых мигрантов, повышения социальных гарантий граждан, обеспечения социальной защиты уязвимых слоев населения, увеличения доходов работающих в зависимости от стабилизации экономической ситуации подписали Генеральное соглашение между Правительством Республики Таджикистан, Федерацией независимых профсоюзов Таджикистана и Объединением работодателей Республики Таджикистан на 2024–2026 годы (далее – Генеральное соглашение).

2. В ходе переговоров Стороны определили следующие основные направления совместной деятельности:

- социальное партнерство;
- экономическая политика;
- заработная плата, доходы и уровень жизни населения;
- развитие рынка труда и продуктивной занятости;
- социальная защита, гарантии и социальное страхование;

- охрана труда, промышленная и экологическая безопасность;
- развитие туризма и ремесел;
- трудовая миграция.

3. Одновременно Стороны пришли к согласию о проведении заседаний Трёхсторонней комиссии по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан не менее одного раза в полгода, а также:

- обеспечить предоставление информации о выполнении принятых обязательств и защиты социальных-трудовых интересов граждан в соответствии с планом мероприятий по реализации Генерального соглашения Трёхсторонней комиссии по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан;

- разработать специальные программы (круглые столы) об основных направлениях Генерального соглашения и ходе его реализации посредством телевидения и средств массовой информации;

- регулярно проводить мониторинг о ходе реализации отраслевых, территориальных соглашений и предоставление информации для рассмотрения этих результатов на заседаниях трёхсторонних комиссий;

- активизировать деятельность трёхсторонних комиссий в городах и районах республики.

2. СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО

4. Определяя в качестве стратегического направления развития социального партнерства в Республике Таджикистан реализацию принципа согласования интересов работников, работодателей и государства и распределение между основными субъектами экономики социальной ответственности за благосостояние населения страны, Стороны считают необходимым обеспечить максимальное использование возможностей социального партнерства в сфере труда при принятии решений по основным вопросам социального и экономического развития, обеспечивая регулирование трудовых отношений, также гарантируют выполнение обязательств, предусмотренных в Генеральном соглашении.

5. Стороны признают, что основной целью Соглашения является согласование интересов и социально-экономических возможностей сторон трудовых отношений и тем самым предотвращение серьезных трудовых конфликтов, повышение благосостояния населения и социальной защищенности работников за счет повышения эффективности экономики Таджикистана и стимулирования внутреннего спроса.

6. Стороны обязуются реализовать меры, направленные на повышение роли трёхсторонних комиссий и обеспечить следующую деятельность:

- направить проекты законодательных актов, других нормативных правовых актов в сфере труда, а также документы и материалы, необходимые для их обсуждения, до их внесения в Правительство Республики Таджикистан на рассмотрение трёхсторонним партнёрам;

- Стороны будут добиваться того, чтобы проекты законов, связанные с внесением изменений в трудовое законодательство, вносились Правительством Республики Таджикистан в Маджлиси намояндагони Маджлиси Оли Республики Таджикистан при наличии согласованной позиции Сторон, а также чтобы нормативные правовые акты в сфере трудовых и иных непосредственно связанных с ними экономических отношений принимались Правительством Республики Таджикистан, при наличии согласованной позиции Сторон.

7. В целях повышения эффективности регулирования социально-трудовых отношений посредством коллективных договоров, Стороны обязуются:

- осуществлять мониторинг процесса заключения соглашений на отраслевом, региональном уровнях, а также деятельность органов социального партнерства;

- содействовать развитию регулирования социально-трудовых отношений посредством коллективных договоров в организациях, независимо от их форм собственности;

- содействовать развитию социального партнерства в государственных учреждениях, государственных унитарных предприятиях, государственных компаниях и других государственных организациях;

- подготовить предложения с целью повышения заинтересованности участия работодателей в системе социального партнерства, в том числе по формированию единой системы объединений работодателей - участников социального партнерства, а также по формированию механизма реализации норм Закона Республики Таджикистан «Об объединениях работодателей»;

- соблюдать и выполнять требования и стандарты, предусмотренные Программой действий профсоюзов на 2020-2027 годы в Республике Таджикистан;

- реализовать концепцию реформы заработной платы в Республике Таджикистан;

- содействовать распространению региональных, отраслевых, соглашений на всех работодателей и работников.

8. Стороны договорились:

- проводить мониторинг и работы по изучению и распространению опыта региональных трехсторонних комиссий по регулированию социально-трудовых отношений, содействовать развитию системы социального партнерства и ее институтов на

региональном и отраслевом уровнях, подготовить рекомендации по повышению эффективности работы указанных комиссий;

- совершенствовать нормы и положения трудового законодательства в соответствии с меняющимися условиями современной экономики;

- содействовать формированию постоянно действующих комиссий по регулированию социально-трудовых отношений на всех уровнях социального партнерства.

9. Стороны обязуются:

- предпринимать все зависящие от них меры по разрешению коллективных трудовых споров и противодействовать правонарушениям в сфере трудовых отношений;

- совершенствовать контрольно-надзорную деятельность, в том числе на основе исключения дублирования контрольных мероприятий надзорными органами, уточнения перечня правовых актов, содержащих обязательные требования, соблюдение которых оценивается при осуществлении государственного контроля (надзора) в сфере труда;

- в случае необходимости внести изменения в Трудовой кодекс Республики Таджикистан и Закон Республики Таджикистан «О проверке деятельности хозяйствующих субъектов»;

- обобщить и расширить практику создания при трехсторонних комиссиях по регулированию социально-трудовых отношений трудовых арбитражей для рассмотрения и разрешения коллективных трудовых споров;

- разработать типовое положение о трудовом арбитраже (типовой устав трудового арбитража);

- включить в примерные основные образовательные программы дисциплину (модуль) «Регулирование социально-трудовых отношений на основе социального партнерства».

10. Стороны гарантируют соблюдение законодательных и общепризнанных международных норм, и правил о невмешательстве со стороны друг друга в деятельность профсоюзов (их объединений) и объединений работодателей, не препятствуют созданию и функционированию организаций профсоюзов и работодателей и содействуют обеспечению перечисления профсоюзных взносов одновременно с выплатой заработной платы в соответствии с законодательством Республики Таджикистан.

11. Стороны будут проводить консультации по следующим вопросам:

- внесения изменений в правовую базу коллективно-договорного регулирования социально-трудовых отношений, в том числе на основе изучения международной практики, и при необходимости подготовки соответствующих предложений;

- рассмотрения соглашений, особенностей коллективно-договорного регулирования трудовых отношений в отраслях, в

организациях зарубежных компаний, действующих на территории Республики Таджикистан и в субъектах малого предпринимательства;

- определения структуры и содержания соглашений и коллективных договоров, совершенствования их механизма контроля их эффективности, а также при необходимости подготовка рекомендаций и предложений в законодательство;

- обеспечения ответственности Сторон при заключении коллективных договоров, соглашений по разрешению коллективно-трудовых споров, а также при необходимости подготовка предложений по внесению изменений в законодательство;

- создания трудового арбитража при трехсторонних комиссиях по регулированию социально-трудовых отношений;

- совершенствования обеспечения прав сезонных работников в рамках соглашений и коллективных договоров и при необходимости подготовка рекомендаций.

12. Стороны, содействуя развитию отношений с Международной Организацией Труда, обеспечивают реализацию Программы сотрудничества между трёхсторонними партнёрами Республики Таджикистан и Международной Организацией Труда по достойному труду на 2020-2024 годы.

13. Стороны обязуются ежегодно проводить консультации по вопросам подготовки представляемых Правительством Республики Таджикистан докладов в Бюро Международной Организацией Труда.

14. Стороны обязуются реализовывать мероприятия по продвижению целей и принципов достойного труда в рамках рекомендаций Международной Организацией Труда.

15. Стороны обязуются провести консультации по подготовке предложений о возможной ратификации Республикой Таджикистан конвенций Международной Организации Труда, а также рассмотрения вопросов, связанных с их ратификацией на трёхсторонней Комиссии по регулированию социально-трудовых отношений.

16. Правительство Республики Таджикистан регулярно проводит мониторинг качества и уровня жизни населения, которые согласно показателей и один раз в год информирует Комиссию о динамике основных социально-экономических показателей мониторинга контроля уровня жизни населения.

17. Органы статистики предоставляют профсоюзам и ассоциациям работодателей статистическую информацию, необходимую для проведения переговоров, на бесплатной основе в необходимых объемах и сроки.

18. В целях освещения деятельности Трёхсторонней комиссии и хода реализации Соглашения, Стороны обеспечивают регулярную публикацию в средствах массовой информации материалов, связанных с развитием социального партнерства и проблемам социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан.

19. На заседаниях региональных трёхсторонних комиссий один раз в полугодие рассматривается предоставленная Сторонами информация о ходе выполнения соответствующего регионального Соглашения.

20. Трёхсторонняя комиссия по регулированию социально-трудовых отношений ежегодно рассматривает ход выполнения положений генерального Соглашения.

21. Стороны договорились, что будут содействовать созданию условий для информирования граждан о мероприятиях, проводимых Сторонами.

3. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА

22. Стороны для достижения развития экономики, укрепления экономического и финансового положения ее отраслей считают необходимым осуществлять следующие меры:

1) в области бюджета, налога и ценовой политики:

- принятие мер по эффективному и целевому использованию бюджетных средств и предотвращению вторичных расходов в случае невыполнения плана дохода государственного бюджета, а также укрепления сотрудничества с международными финансовыми организациями в привлечении дополнительных средств для поддержки государственного бюджета;

- увеличение средств резервных фондов, таких как стабилизационный фонд экономического развития;

2) в области улучшения инвестиционной деятельности и развития предпринимательства:

- усиление работы в предоставлении ипотечных кредитов с доступными процентными ставками в целях стимулирования вкладчиков и снижения процентных ставок по кредитам, предлагаемым различным отраслям экономики, особенно промышленным предприятиям;

- совершенствование правовой базы поддержки и развития предпринимательства, создание условий для доступа и выхода субъектов предпринимательства на международные рынки товаров, работ и услуг;

- развитие малого предпринимательства в сёлах и горных районах республики на основе использования местного сырья и комплексной переработки сельскохозяйственной продукции;

- внедрение системы международных стандартов качества на промышленных предприятиях для улучшения качества выпускаемой продукции;

- упрощение процедур сертификации товаров и продукции, подлежащих обязательной сертификации;

- проверка (ревизия) принципов и правил градостроительства (реконструкция и новое строительство, централизованные и независимые источники коммунального хозяйства, контроль за соблюдением правил безопасности, с точки зрения энергоэффективности и сейсмостойкости);

- улучшение инвестиционной бизнес среды, особенно прямых инвестиций, обеспечение выполнения гарантий и льгот, мер государственной поддержки, поощрения предпринимателей, а также развитие инвестиционной и бизнес инфраструктуры;

- поддержка конструктивных инициатив бизнесменов и инвесторов, решение вопросов, связанных с их деятельностью и преодоление существующих проблем и препятствий;

- широкое использование инвестиционной активизации в условиях быстрых и непредсказуемых изменений в мировой экономике, острой конкуренции за доступ к ресурсам и последствиям изменения климата;

- широкое внедрение механизма финансирования специальных фондов по направлению реализации «зеленых проектов», в частности, для реализации целевых программ и проектов развития «зеленой экономики», включая «зеленую энергетику» в стране;

- привлечение «зеленого финансирования» для реализации проектов в сфере промышленности и инфраструктуры страны, особенно проектов экологического и продовольственного значения;

- учреждение президентских грантов для расширения деловой активности женщин и девушек;

- обеспечение связи профессиональных знаний и практических навыков (формирование образовательных и профессиональных стандартов по различным специальностям с привлечением предприятий и организаций, продвижение образовательного процесса с использованием возможностей крупных предприятий, организация учебно-производственных площадок).

3) в области реформирования и стабилизации национальной экономики:

- содействие в совершении открытий и изобретений, внедрение инновационных методов проведения научных исследований и современных методов и технологий в дальнейшем развитии национальной экономики;

- разработка и принятие мер государственной поддержки отечественных товаропроизводителей, совершенствование нормативной правовой базы по импорту сырья для отечественных предприятий;

- разработка и совершенствование отраслевых нормативных правовых актов для поддержки и определения приоритетности участия отечественных производителей в тендерах (купля-продажа товаров, работ и услуг);

- устранение низкого уровня самообеспеченности продовольствием, повышение уровня продовольственной безопасности и улучшение качества продуктов питания;

- повышение эффективности отраслей переработки отечественной продукции с привлечением современных технологий, оборудования и основных фондов;

- развитие национальной системы селективного импортозамещения, прежде всего, в агропромышленном комплексе (переработка овощей, фруктов и увеличение их производства);
- улучшение ситуации по переработке первичного сырья в отраслях промышленности и сельского хозяйства;
- создание малых и средних швейных предприятий, производство ковров ручной работы, строительных материалов, обработки шерсти, кожи, коконов, фруктов и овощей, в том числе винограда для производства жаждудоляющих напитков;
- реформирование аграрного сектора посредством внедрения новых методов отрасли, таких как интенсивные и суперинтенсивные сады и капельное орошение путем принятия Государственной программы по созданию интенсивных и суперинтенсивных садов и капельного орошения на богарных землях;
- увеличение объемов производства сельскохозяйственной продукции, улучшение состояния мелиорации, реконструкции и реабилитации ирригационных сооружений, представление проекта государственной программы освоения новых орошаемых земель и реабилитации земель, вышедших из сельскохозяйственного оборота на среднесрочный период;
- поиск существующих минеральных ресурсов и создание предприятий по производству минеральных удобрений в стране;
- повышение эффективности использования земельных, водных и трудовых ресурсов на основе улучшения мелиорации сельскохозяйственных земель и обеспечения продуктивной занятости сельского населения;
- разработка проекта постановления Правительства Республики Таджикистан «О программе развития малозатратных водосберегающих технологий»;
- переход от монокультуры к диверсификации и агробиоразнообразию, внедрение возможных сельскохозяйственных культур (устойчивых к засухе и болезням);
- увеличение мощностей по выработке электроэнергии и объёма экспорта электроэнергии;
- строительство теплоэлектростанций и солнечных станций в горных районах (вдали от электросетей) и на севере страны;
- создание единой и централизованной системы расчетов, установка интеллектуальных счетчиков, что позволит снизить потери до уровня 9 процентов и полный сбор средств за использование электроэнергии, а также эффективное использование существующих ресурсов отрасли;
- перспективы развития водородной энергетики;
- обеспечение в ближайшие три года занятости населения в целях создания 30 технопарков и промышленных зон в отдаленных городах и районах страны;

- добыча и переработка цветных металлов из выявленных месторождений, в том числе сурьмы, лития, вольфрама, никеля и других металлов, программа освоения и переработки их до конечной продукции внутри страны;
- разработка национальной стратегии развития производства и переработки хлопка и текстильной промышленности в целях полного использования возможностей страны в направлении развития легкой промышленности;
- строительство и введение в эксплуатацию в ближайшие три года комплексов по окончательной переработке хлопкового волокна с привлечением капитала и реализацией проектов государственно-частного партнерства;
- обеспечение эффективной работы государственных и частных промышленных предприятий, простаивающих или частично действующих в стране;
- создание и запуск современных предприятий по производству фармацевтических средств, широкой переработке лекарственных и экологически чистых отечественных трав, дальнейшему увеличению объемов производства лекарственных средств с привлечением прямого капитала;
- добыча и переработка декоративных камней в конечную строительную продукцию и их экспорт за границу и строительство гипсовых заводов;
- обязательное соблюдение градостроительных правил и норм, широкое использование национальных и современных архитектурных элементов, современных технологий и качественных строительных материалов при возведении сооружений;
- повышение уровня и качества услуг гражданской авиации и обеспечение их конкурентоспособности;
- развитие отрасли связи, в частности, обеспечение высокой скорости Интернета и доступности его стоимости для развития цифровой экономики, искусственного интеллекта, обеспечения информационной безопасности, привлечения инвестиций и создания технологических и инновационных парков;
- повышение качества услуг, снижение стоимости услуг мобильной связи и Интернета, обеспечение доступности высокоскоростного Интернета во всех регионах страны, включая отдаленные города и районы.

4. ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА, ДОХОДЫ И УРОВЕНЬ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ

23. Стороны считают необходимым в предстоящий период разработать и реализовать меры, обеспечивающие право работника на достойный труд, повышение уровня реальной заработной платы,

совершенствование политики доходов и повышение уровня жизни населения. В этих целях Стороны обязуются:

- проводить консультации по разработке согласованного предложения по отраслевой системе оплаты труда (согласование инструкций и порядка выплаты заработной платы);

- проводить работы по научно-методическому обеспечению организации нормирования труда и обучение специалистов по нормам труда;

- реализовать меры, предусмотренные трудовым законодательством, направленных на предотвращение задолженностей по заработной плате и разработка дополнительных мер по своевременной и полной выплате заработной платы в организациях всех форм собственности;

- содействовать в реализации мер и механизмов по защите материальных прав работников в случае банкротства (неплатежеспособности) предприятия, в том числе на основе принципов страхования, резервирования централизованных или децентрализованных денежных средств, включая создание резервных фондов заработной платы;

- координировать деятельность по погашению задолженности по заработной плате, оплате отпускных, выплат при увольнении и других выплат, причитающихся работнику, в том числе привлечение профессиональных союзов и отраслевых объединений работодателей к участию на заседаниях трехсторонних комиссий по задолженности по заработной плате;

- принимать строгие меры по предотвращению неравенства в оплате труда сотрудников-граждан Республики Таджикистан и иностранных граждан, работающих в совместных и иностранных предприятиях на территории Республики Таджикистан;

- в целях охвата социальным страхованием проводить мероприятия по регулированию уровня заработной платы и доходов сельскохозяйственных работников (тарифная сетка) и индивидуальных предпринимателей, действующих в соответствии с патентом;

- установить дополнительные льготы и преимущества для организаций, работодателей (собственников), создающих дополнительные рабочие места и использующих труд инвалидов, женщин, молодежи, в том числе подростков;

- увеличить размер компенсационных доплат, минимальный размер которых установлен законодательством Республики Таджикистан.

5. РАЗВИТИЕ РЫНКА ТРУДА И ПРОДУКТИВНАЯ ЗАНЯТОСТЬ

24. Стороны считают, что в целях развития рынка труда и рекомендации продуктивной занятости необходима реализация нижеследующих мероприятий:

- систематическое проведение исследования рабочей силы на основе методологии Международной Организации Труда;

- создание как можно больше постоянных продуктивных рабочих мест;

- разработка новой редакции Закона Республики Таджикистан «О содействии занятости населения»;

- предотвращение гендерного неравенства в сфере занятости и устранение роста использования детского труда;

- внедрение оперативной отчетности по оценке ситуации на рынке труда (ежеквартально с отражением процессов создания и ликвидации рабочих мест, внешней и внутренней трудовой миграции);

- проведение опроса работодателей для определения текущих и ожидаемых требований работодателей к работникам;

- реализация законодательных основ по охвату занятостью безработных граждан, не имеющих равных возможностей на рынке труда и получивших дополнительные гарантии занятости со стороны государства;

- совершенствование системы точного статистического учета рабочей силы в сельском хозяйстве;

- совершенствование материально-методической базы широкой сети образовательных учреждений для взрослых с целью соответствия лиц, ищущих работу потребностям общереспубликанского и регионального рынка труда;

- налаживание системы профессионального обучения, переобучения взрослых и трудовых мигрантов согласно требованиям внутреннего рынка труда;

- проведение тренинга об определении необходимости внесения изменений и дополнений в Трудовой кодекс Республики Таджикистан и другие нормативные правовые акты, направленных на предотвращение и устранение незарегистрированной (неформальной) занятости, содействие легализации и усиление мер по защите трудовых прав граждан;

- принятие мер по ликвидации скрытой экономики и сокращению объемов незарегистрированной занятости;

- обеспечение самозанятости населения путем использования всех возможностей по привлечению граждан старше 18 лет, не имеющих каких-либо профессий;

- содействие созданию новых продуктивных рабочих мест и обеспечение продуктивной занятости;

- поддержка развития малого бизнеса, инициативы молодежи, женщин и уязвимых слоев населения на рынке труда по занятию предпринимательской деятельностью (стар тапы) путем предоставления льготных кредитов;

- содействие занятости уязвимых слоев населения на рынке труда, в том числе инвалидов, посредством мобилизации их на масштабное дистанционное обучение трудоустройству;

– обеспечение реализации приоритетов, определенных в Концепции развития продуктивной занятости в Республике Таджикистан на период до 2040 года и Среднесрочной программе продуктивной занятости в Республике Таджикистан на 2023-2027 годы;

– оказание содействия в трудоустройстве молодежи и женщин на основе имеющихся вакансий, оказание профориентационно-консультационных услуг, их мобилизация на краткосрочные курсы профессиональной подготовки, повышения квалификации и переподготовки по профессиям и специальностям, отвечающим требованиям внутреннего и внешнего рынка труда страны;

– обеспечение временной занятости возвращающихся трудовых мигрантов путем создания рабочих мест в отраслях экономики страны, в том числе профессионального обучения и предоставления им льготных кредитов для занятия индивидуальным предпринимательством.

6. СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА, ГАРАНТИИ И СОЦИАЛЬНОЕ СТРАХОВАНИЕ

25. Стороны в целях развития отраслей социальной защиты населения, обеспечения социальных гарантий и социального страхования граждан, считают необходимым реализацию следующих мер:

– укрепление сотрудничества органов социальной защиты населения городов и районов с органами по труду и занятости населения в сфере учёта нетрудоспособных членов малообеспеченных семей, привлечение их к трудоустройству посредством программы содействия занятости населения;

– обеспечение доступа учителей образовательных учреждений, впервые строящих жилой дом, к беспроцентным или льготным кредитам из внебюджетных фондов или кредитных организаций;

– пересмотр механизмов предоставления льготных коммунальных услуг учителям;

– пересмотр существующих норм командировочных расходов работников Республики Таджикистан и их приведение в соответствие с новыми ценами;

– изучение и подготовка предложений по введению государственных социальных льгот и гарантий медицинским работникам, контактирующим с больными опасными инфекционными заболеваниями (болезнь корона вирусом, пневмонией и др.), инфицированным, умершим или ставшим инвалидом;

– принятие мер по поддержке детей с сахарным диабетом и детей инвалидов, в том числе выплат из средств бюджета социального страхования и пенсий стоимости путёвок в детские лагеря, в случае, если они охвачены социальным страхованием;

– принятие мер по повышению эффективности системы государственного социального страхования и пенсионного обеспечения, основанной на страховых принципах.

7. ОХРАНА ТРУДА, ПРОМЫШЛЕННАЯ И ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ

26. В целях обеспечения охраны труда, промышленная и экологическая безопасности Стороны считают необходимым принять следующие меры:

1. разработка и реализация Программы охраны труда в Республике Таджикистан;

2. изучение необходимости присоединения к конвенциям Международной Организации Труда:

– Конвенция №187 «Об основах, содействующих безопасности и охране труда»;

– Конвенция №189 «О достойном труде домашних работников»;

– Конвенция №183 «О защите матери»;

– Конвенция №129 «Об инспекции труда в сельском хозяйстве»;

3. разработка перечня производств, видов работ, опасных и тяжелых работ, дающих право на получение профессиональной пенсии.

27. Стороны считают обеспечение безопасности жизни и здоровья работников в процессе трудовой деятельности одним из национальных приоритетов в целях сохранения человеческого капитала и рассматривают эту задачу в неразрывной связи с решением задач по улучшению условий и охраны труда посредством обеспечения повышения эффективности механизмов предупреждения производственного травматизма и профессиональной заболеваемости, улучшения здоровья работающих, в том числе в рамках управления профессиональными рисками, стимулирования работодателя к замещению рабочих мест с вредными условиями труда путем совершенствования нормативного правового регулирования, гармонизации с международными нормами в этой сфере, и принимают следующие обязательства:

– обеспечить принятие новых и пересмотр действующих норм и правил в сфере охраны труда с учетом современного уровня технологического развития;

– обеспечить совершенствование законодательства в целях систематизации, сокращения количества и актуализации обязательных требований, отмены устаревших норм и правил в сфере охраны труда;

– в целях выполнения требований статьи 348 Трудового Кодекса Республики Таджикистан и в соответствии с коллективными договорами выделить средства, необходимые для охраны труда со счета предприятия в установленном размере;

– способствовать разработке и повышению эффективности законодательных и экономических механизмов стимулирования работодателя к улучшению условий труда, предотвращению телесных повреждений и профессиональных заболеваний;

– совершенствовать систему и методы предварительного и периодического медицинского осмотра (медицинского осмотра), психологического обследования работников, работающих на работах с вредными и (или) опасными условиями труда;

– совершенствовать систему обеспечения промышленной и экологической безопасности, создания безопасной, экологически чистой окружающей среды, сбалансированного использования природных ресурсов и обеспечения благоприятных условий жизни населения.

28. Провести консультации:

– в связи с необходимостью создания единого республиканского центра, отвечающего за учет несчастных случаев на производстве и единого подхода к анализу производственного травматизма;

– рассмотрение вопроса совершенствования системы обеспечения промышленной и экологической безопасности, безопасной окружающей среды, экологически чистой, сбалансированного использования природных ресурсов;

– внесение изменений в постановление Правительства Республики Таджикистан от 4 апреля 2017 года, №179 «О перечне работ, на которых запрещается применение труда женщин и предельно допустимые нормы нагрузок для них при подъёме и перемещении ими тяжестей вручную»;

– обеспечение и способствование соблюдению национальной политики, направленной на эффективное искоренение наихудших форм детского труда.

8. РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА И РЕМЕСЕЛ

29. Стороны считают необходимым принять следующие меры для развития туризма и ремесла в Республике Таджикистан:

– совершенствование нормативно-правовой базы для статистики туризма;

– создание и развитие туристических кластеров (совокупность отдельных туристических и рекреационных экономических зон), обеспечение инноваций и инвестиций в развитие туризма;

– привлечение иностранного и отечественного капитала для развития туристической отрасли, эффективная и качественная реализация отраслевых инвестиционных проектов;

– реализация мер по стимулированию развития туризма, курортов и санаториев в стране;

– увеличение перечня туристических услуг, повышение уровня и качества услуг в сфере, широкий разветвление лечебного, экологического и альпинистского туризма;

– продолжение строительства туристической инфраструктуры, соответствующей мировым стандартам;

– повышение международного положения страны, формирование комплексного национального бренда туристических возможностей и его представление на мировой арене;

– презентация уникальных туристических объектов, охраны, развития и рационального использования природных ресурсов, животных и растений, историко-культурного наследия;

– совершенствование и укрепление правовой базы ремесленной промышленности и развитие механизма ее реализации, развитие инфраструктуры отрасли от республиканского до местного уровня;

– подготовка проекта постановления Правительства Республики Таджикистан об учреждении гранта Президента Республики Таджикистан для поддержки ремесленников и развития ремесел на 2024-2026 годы;

– установление статистики регистрации ремесленников и производства ремесленных изделий;

– полная реализация налоговых и таможенных льгот в сфере ремесел и расширение доступа к дешевым финансовым фондам (льготным кредитам) для них;

– проведение исследований по определению тенденций развития ремесел в Республике Таджикистан, оценке процесса формирования рынка сбыта продукции, производимой ремесленниками, и возрождения ремесел.

9. ТРУДОВАЯ МИГРАЦИЯ

30. В целях обеспечения защиты прав трудовых мигрантов, Стороны считают необходимым проведение следующих мероприятий:

– реализация Стратегии регулирования миграционных процессов в Республике Таджикистан на период до 2040 года и плана её действий на 2023-2025 годы;

– проведение исследований по вопросам легализации других видов миграции, действующих в Республике Таджикистан;

– проведение исследований по определению мест переселения внутренних и экологических мигрантов и внесение предложений в Правительство Республики Таджикистан;

– создание системы автоматизации учета миграции населения;

– развитие сотрудничества с другими государствами и, в первую очередь, с государствами, принимающими мигрантов из Республики Таджикистан;

– предоставление государственных гарантий для реализации социально-экономических проектов в Республике Таджикистан и участия мигрантов в развитии малого и среднего предпринимательства;

– обязательное медицинское обследование мигрантов перед выездом за границу и после возвращения на родину;

- реализация мероприятий по выявлению путей нелегальной миграции и торговли людьми;
- совершенствование организованной и регулируемой системы трудовой миграции, обеспечение включения ее процессов в формальную и управляемую структуру;
- укрепление эффективного межведомственного сотрудничества и диверсификация трудовой миграции;
- обеспечение соблюдения и защиты национальных интересов при разработке и реализации миграционных мер;
- социальное обеспечение и правовая защита трудовых мигрантов, в частности защита прав и интересов граждан Республики Таджикистан на основании нормативных правовых актов в сфере трудовой миграции;
- регулирование и защита рынка труда страны, принятие мер по созданию новых рабочих мест с целью снижения интенсивности трудовой миграции граждан Республики Таджикистан за границу;
- обеспечение равных возможностей для трудовых мигрантов для профессионального обучения и подготовки к отъезду, а также содействие в их трудоустройстве в стране и за рубежом;
- усиление координации деятельности министерств, ведомств и местных исполнительных органов государственной власти по переселению внутренних и экологических мигрантов из малоземельных, густонаселенных и опасных районов республики в районы с пустующими землями и безопасные районы страны с целью эффективного распределения рабочих сил в пределах республики, наибольшего использования природных ресурсов, обеспечения населения жильем и занятостью;
- общественный контроль над соблюдением требований Межправительственных соглашений в защите прав и интересов трудящихся - мигрантов со странами, принимающих трудовых мигрантов.

10. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

31. Генеральное соглашение вступает в силу с момента его подписания Сторонами и действует до заключения нового Генерального соглашения. В период действия Генерального соглашения по взаимному согласию сторон вносятся изменения и дополнения. Внесенные дополнения и изменения являются неотъемлемой частью Генерального соглашения.

32. Каждая из Сторон несет ответственность за реализацию Генерального соглашения в пределах своих полномочий.

33. После подписания Генерального соглашения Стороны в течение одного месяца разработав и согласовав в установленном порядке план мероприятий по реализации Генерального соглашения, представляют его на

утверждение председателю Трёхсторонней комиссии по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан.

34. Стороны информируют Трёхстороннюю комиссию по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан о ходе выполнения мероприятий по реализации Генерального соглашения. Трёхсторонняя комиссия по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан осуществляет контроль над ходом выполнения Генерального соглашения, участвует в разрешении разногласий, возникающих в ходе выполнения Генерального соглашения.

35. Генеральное соглашение действует в отношении всех работодателей (их объединений), профсоюзов (их объединений), работников, студентов и учащихся учреждений образования Республики Таджикистан, обеспечивающих получение начального, среднего и высшего профессионального образования.

36. Генеральное соглашение, как неотъемлемая часть коллективно-договорного процесса в системе социального партнерства, является основой для разработки и заключения отраслевых и региональных соглашений.

37. Заседания Трёхсторонней комиссии по регулированию социально-трудовых отношений в Республике Таджикистан отражаются в средствах массовой информации и по телевидению.

38. По поручению Сторон Генеральное соглашение подписали от:

Правительства Республики Таджикистан:
Премьер-министр Республики Таджикистан

Федерации независимых профсоюзов Таджикистана:
Председатель Федерации независимых профсоюзов Таджикистана

Объединения работодателей Республики Таджикистан:
Председатель Объединения работодателей Республики Таджикистан